

ТРИЗЕННИК: REVUE HEVDOMADAIKE UKRAINIENNE: TRIDENT

Число 27 (577) Рік вид. XIII. 11 липня 1937 р. Ціна 2 фр. Ріх 2 fr.

Париж, неділя. 11 липня 1937 року

Минулої неділі відбувся у Львові черговий луговий звіт, а потім загальний з'їзд «Лугу», з'їзд тієї організації галицької молоді, що на своїх прапорах написала: Українська Держава над Дніпром.

Ми не раз уже відмічали на сторінках «Тризуба» діяльність «Лугу», що плекає сили для відбудови української державности на руїнах совітської Росії із столицею в Києві; що мріє про принесення своїх штандарів до Києва в славних боях «з найбільшим ворогом України — Москвою».

«Луг» доказав уже свою життєздатність і свою внутрішню силу. І сьогодні вже ніхто не перечить тому, що «Луг» зорганізував у своїх шерегах найсвідомішу й дисципліновану національно молодь Галицької провінції, яка, будучи перейнята всеукраїнською ідеєю, своєю загально-національною працею в своїм краю показує приклад правдивого соборництва.

«Луги» призначають себе для відограння історичної ролі в українському житті. В цих їх намірах, вітаючи Лугову Організацію з її черговим святом, бажаємо їм повного успіху. Бажаємо їм дійсно принести свої галицькі прапори, покриті нестербельною славою в кривавих боях за свободу Українського Народу, до стародавньої столиці нашої разом із наддніпрянськими прапорами.

ПОНЕВОЛЕНІ НАЦІ ССРСР І НАЦІОНАЛЬНІ ДЕРЖАВИ

Сучасні події в ССРСР та збільшена інтервенція московського уряду в Європі ставлять на порядок денний питання про взаємні відносини між немосковськими націями московської в'язниці народів та європейськими державами. На питання це дає сумарну відповідь теза, що кожний ворог Московщини є приятелем поневолених націй ССРСР. Теза ця слушна й цінна в засаді, заслуговує на найбільше поширення між цими націями. Але без належної аналізи вона не може служити основою чи навіть лише дороговказом української політики в Європі. Не завжди буває легко устійнити, хто є справжнім ворогом Московщини; особливо при сучасних складних відносинах між поодинокими державами та поодинокими політичними групами західніх держав. Немосковські нації ССРСР не можуть тако-ж обмежитися пасивною роллю міняти своє становище супроти тої чи іншої з великих держав Європи в залежності від часом лише позірної зміни її відношення до московського уряду і «бути готовими до рішучого моменту». Роль цих націй є повинна бути наскрізь активна. Первоосною відносин між Московщиною та Європою є відносини між Московщиною та поневоленими націями. Такий стан відносин є остільки тривалий і непорушний, що його не могли бути змінити ані титаничні змагання держав у часі світової війни, ані всі політичні події, що сталися в Європі наслідком тої війни. Відношення ССРСР до Європи не ріжниться поважно від відношення царської Росії до Європи, але центр політичної ваги перенісся тепер ще в більшій мірі на схід Європи, ніж це було перед великою війною. Самий результат тої війни показує, що первопричина її була не на Заході, а на Сході. Західні держави здобули від Німеччини все, що вони могли від неї жадати, і стерли Австро-Угорщину з європейської мапи. Німеччина оголосила урочисто, що вона не має на своїх західніх кордонах ніяких спірних справ, яких не можна було б полагодити мирним шляхом, і все-ж перегони в зброєннях не припиняються, а небезпека війни не менша, ніж перед 1914 р.

Тепер в перспективі двох десятків років по скінченні європейської війни виразно видно ті чинники, які спричинилися до її вибуху. Тепер, коли вирішне значіння національного чинника не підлягає ніякому сумніву не лише на просторі між Тихим океаном та польським кордоном, а й в межах великих держав, Німеччини та Італії, ясно, що цей чинник був міродайним для Європи вже довго перед війною. Спроба західніх держав надужити цей чинник для осягнення своїх, відносно дрібних цілей на заході Європи та в колоніях була більше, ніж злочином, вона була нерозважна, трагікомічна. Ці держави викликали духів, з якими вони собі не можуть дати ради. Ця спроба розв'язала не лише на терені колишньої Росії, а й у самім центрі Євро-

пи національні сили, існування яких консервативна Англія та Французька республіка, очевидно, й не припускали. Тепер не підлягає сумніву, що царський уряд, опираючись на свій союз із Францією, спровокував при допомозі Сербії війну, щоб захопити решту українських і польських земель і перетворити ці міжнародні питання у внутрішні московські справи. Остільки-ж зрозуміло, що Німеччина та Австро-Угорщина відповіли на це програмом розподілу Росії на її складові національні частини. Основною історичною причиною нападу царату на Європу була боротьба націй в межах Росії, стремління московського імперіялізму, що зріє протягом віків на ґрунті цієї боротьби, закінчити її, втягнувши до меж держави решти українських та польських земель. Отже Осередні Держави зробилися ворогами Росії і союзницями немосковських націй наслідком їх вікової боротьби проти Москви, наслідком нападу Московщини на Європу, але ні в якому разі не навідворот. Спричинене поразками ослаблення Московщини дало лише давно ждану нагоду для революції поневоєних націй, для їх повстань проти Московщини.

Цей стан річей лишається й тепер у своїй основі незмінним при поважних політичних і господарських змінах, що зайшли в Європі по війні. Сучасна ворожість великих національних держав Європи до Москви зовсім не випадкова, залежна від тої чи іншої ідеології, як у це хоче де-хто вірити в Англії, від рішень тих чи інших керманічів, чи політичних комбінацій. Ця ворожість є лише відповіддю на ворожість Московщини до Європи, відповіддю на той незносний стан, який витворився в Європі наслідком боротьби між Московщиною та іншими націями в межах ССРСР. Ворожість національних держав до Московщини є таким робом посереднім наслідком органічної й послідовної ворожости поневоєних націй ССРСР до Московщини, яка стоїть непереможною перешкодою до нормального господарського і всякого іншого розвитку безмежних теренів на схід од Польщі, робить їх джерелом європейської кризи і відтинає західнім сусідам ССРСР кожную можливість розвитку їх продукційних сил у східнім, єдино можливим для них напрямку. Разом із тим національні держави мусять бути ворожими Московщині вже тому, що вони стоять поперек шляху походу московського імперіялізму проти Європи. Союзницями його в поході на Європу вони бути ні в якому разі не можуть саме тому, що вони є національними державами, себ-то такими, що не мають під своєю владою чужих націй, які поносили б кошти їх імперіялістичних авантур, так як немосковські нації ССРСР поносять кошти хижацьких авантур московського імперіялізму в Європі та Азії. Свідомість цього здобуває собі все більше терен і в Європі. На підступні чутки, наприклад, про зближення між Німеччиною та ССРСР, провідний німецький деньник відповів, що це цілком виключено, бо доки Московщина поневолює інші нації, ладу в ССРСР не буде.

Але засаднича й тривала ворожість національних держав до

Московщини, спричинювана посереднє поневоленими націями ССРСР, не дає їм жадного права говорити про якісь «союзні» відносини між ними та ворогами Москви. Правне, політичне й перед усім мілітарне становище великих держав та поневолених націй остільки безмежно різне, що говорити про подібні відносини тим часом було б щонайменше дивно. Таке говорення могло б бути пожаданим перед усім московському уряду, який голосить завжди й всюди, що національні держави провадять диверсії і готують інтервенцію в межах ССРСР, коли в дійсності поневолені нації інтервеніують посереднє у відносинах між ССРСР та Європою.

Коли уважати ворогів Московщини приятелями поневолених націй, то нема причини уважати держави, що перебувають у нормальних чи навіть позірно приятельських відносинах з московським урядом, ворогами цих націй. Найщиріший приятель Московщини мусів би властиво бажати відокремлення від неї всіх націй, які вона тепер поневолює. Об'єктивні чинники, які викликають ворожість національних держав до Москви, існують хоч і в меншій мірі тако-ж і для західних держав, з яких Франція почала лише в останніх роках терпіти від кризи, спричиненої Московщиною в Європі, а Англія мусіла кермуватися остільки-ж своїми світовими, як і європейськими інтересами, що їх не все було легко погодити. У всякім разі можна ствердити, що відносини між західними великими державами та Московщиною не кращають, а погіршуються. Кільки тижнів тому совітська преса висловлювала найбільше розчарування відносно розвитку франко-совітського порозуміння. Провокаційні напади большевицьких літаків на італійські та німецькі воєнні кораблі, викликана ними криза лондонського комітету неінтервенції і нарешті масакри большевицьких генералів у Москві ані приятельські, ані поваги до московського уряду в Лондоні та Парижі не викликали. Побоювання московського уряду, що наради чотирьох великих держав відносно контролю іспанського побережжя можуть бути початком нової акції в справі їх пакту, не були цілком безпідставні. З огляду-ж на те, що теза неподільності миру та колективної небезпеки, яка знаходила в останнім часі все менше прихильників у Європі, дістала поразку й на імперській конференції британських домініонів на коронації в Лондоні, лишилася Європа перед старою ділемою — пакту чотирьох, а з Польщею властиво п'ятьох держав, чи дальшими перегонами в зброєннях, які можуть закінчитися лише новою європейською війною.

Поневолені нації ССРСР, які вважають себе частиною культурної спільноти вільних націй світу і жадають для себе державної незалежності, були й лишаються чинником не поріжнення, а об'єднання Європи проти московської небезпеки. В кожній з великих держав Європи, а особливо в національних державах, стрінуть понеролені нації тим більше прихильності й зрозуміння, чим більше вони будуть чинниками порозуміння та об'єднан-

ня цих держав у спільнім протимосковськiм фронтi. Працюючи в в цiм напрямi, представники поневолених нацiй СССР в Европi являються найактивнiшими чинниками миру в Европi, бо лише пакт великих держав може врятувати наш суходiл од вiйни. Порозумiння великих держав рiвнозначно з кiнцем СССР i його розподiлом на складовi нацiональнi частини. Це розумiє дуже добре московськiй уряд, якого охоплює паничний страх при кожнiй згадцi про пакт великих держав i який робить розпачливи зусилля, щоб спровокувати якийсь збройний конфлiкт мiж великим державами. Порозумiння великих держав могло б утриматися дуже короткий час, колиб його не було спрямовано негайно на лiквідацiю СССР, джерела господарськoї та полiтичної кризи в Европi.

Сучаснi подiї в межах СССР та в Европi вимагають рiшучо одностайности українськoї акцiї, яка мусить бути єдиною, енергiйною, широко закровоною i основно веденою акцiєю вiдвiчальних нацiональних чинникiв при допомозi нацiонального громадянства, з притягненням фахових полiтичних та журналістичних сил. В Европi, а особливо в нацiональних державах, зокрема i Нiмеччинi, числяться перед усiм з працею i полiтичним розумом. Не можемо забувати того, що Европа все-ж посужує поневоленi нацiї почасті по їх еміграцiї, тому маємо бути гiдними i нашої нацiї, i Европи, незалежною частиною якої вона хоче бути.

М. Данько

ВШАНУВАННЯ СВІТЛОЇ ПАМ'ЯТИ СИМОНА ПЕТЛЮРИ НА 11 РОКОВИНИ ЙОГО СМЕРТИ.

В Чехословаччині

В останні роки помітні прояви національно-духової консолідації української еміграції в ЦСР. Правда, вони за сучасних обставин не можуть набрати певного оформлення, але голоси тих, що все «критикували» недавні активні змагання Української Нації за свою незалежність і державність, поступово втрачають свою демагогічну силу. Натомість приходять здорова національна думка про пошану того, що було зроблено в минулому для його завершення в майбутньому. І хоч є це не цілком висловлені настрої розсіяної еміграції, але вони, як і кожне здорове явище, існують і непомітно скріплюються. Основу їх творить ідея чину борців на чолі з Вождем Симоном Петлюрою, що для добра Батьківщини віддали життя своє. Перед цією ідеєю блідніють всякі сторонні «ізм», а в поглядах еміграції кристалізується свій український національний світогляд, опертий на давніх історичних традиціях та властивий владі українського народу.

В цьому році такі настрої виявились назовні урочистим святкуванням 20-ої річниці повстання новітнього Українського Війська та 11 річниці трагічної смерті його Вождя Симона Петлюри. Такі академії відбулись в Празі, Брні, Градці-Кральовому, Подєбрадах, Пардубицях, Шілані та в інших містах, де скупчена українська еміграція.

* * *

В П р а з і , 22 травня с. р. о 4 годині по обіді відбулась панахида, яку впорядив Комітет по вшануванню пам'яті Симона Петлюри, по Вождеві Українського Війська та всіх борцях, що життя своє віддали за волю України.

О 8 годині вечера було влаштовано, з ініціативи Союзу б. Українських Старшин в Чехах, Спілки Українських Воєнних Інвалідів та Спілки ім. Гетьмана І. Мазепи, урочисту академію.

Голова Спілки Українських Воєнних Інвалідів підполк. інж. Палій-Сидорянський, активний учасник Зимового й Листопадового походів, відкриваючи академію, привітав гостей та, підкресливши вагу чину для добра Батьківщини, запропонував вшанувати пам'ять поляглих героїв на чолі з Головним Отаманом Симоном Петлюрою.

Після того вступне слово виголосив ген.-пор. М. Омелянович-Павленко, вказуючи на значіння історичної традиції збройної боротьби за незалежність і державність України, що 20 літ тому була відновлена під проводом Головного Отамана Симона Петлюри. Україна знову здобула те, що втратила в московській неволі, а з цим вона здобуде свою державність, на сторожі якої поставить власне національне військо.

Голова Союзу б. Українських Старшин підполк. інж. В. Прохода в обширному рефераті про 20 літ ідеї новітнього Українського Війська накреслив етапи поступового розвитку, остаточного оформлення та кров'ю Вождя скріплення цієї ідеї.

Далі був реферат голови Спілки ім. Гетьмана І. Мазепи підполк. інж. Ю. Дзюбенка про «Еволюцію вояка».

За урочистою частиною слідувала частина вокально-музична, що складалась із декламацій (Д-р Галій), співів українського хору, мужського й мішаного (під орудою п. Гнідого), солових співів (О.Самойлович і панночка Храчевичівна) та музики (Д-р Приходько). Особливо гарними були повні почуття декламації рідному війську учнів Української Реальної Гімназії в Ржевниціях—Тулчака, Я. Білецької та В.Микитюка.

* * *

Того-ж самого дня й о тій самій годині відбулась урочиста академія в Б р н і , що була влаштована для української колонії з ініціативи лицарів Хреста Симона Петлюри. Вступне слово виголосив сотн. інж. Т. Любинський. Відчитавши заповіт Симона Петлюри, він запропонував ушанувати пам'ять поляглих за українську державність, а хор відспівав «Вічна пам'ять».

По декламаціях, присвячених чину героїв, сотн. Л. Гавриш виголосив реферат про Симона Петлюру, охарактеризувавши постать національного Вождя за свідочством чужинців (Вальдштена, Корша) та його чин на полі збройної боротьби на підставі спогадів активних учасників цієї боротьби.

Поручи. інж. Приходченко в своєму рефераті охарактеризував розвиток української збройної сили від найдавніших часів та докладно зупинився на її відновленні в найновіші часи.

Далі слідувала концертно-святочна частина. Під впливом поважного настрою присутні ще довго затримались в товариському обміні думками.

* * *

23 травня с. р. відбулась з ініціативи Товариства Самопомочи Українських Емігрантів урочиста академія для української колонії в Г р а д ц і К р а л ь о в о м у .

* * *

30 травня Союз б. Українських Старшин улаштував академію для української колонії в П о д є б р а д а х , на якій сотн. інж. М. Сочинський виголосив реферат на тему: «Спомини про Симона Петлюру в 11 річницю його трагічної смерті».

**Група учасників свята Симона Петлюри
в Шанхаю. 25 травня с. р.**

* * *

6 червня з ініціативи Українського Руханкового Т-ва «Січ» відбулися святочні сходи української колонії в П і л з н і. У вступному слові кошовий Т-ва «Січ» п. М. Бойкевич пригадав присутнім про важливість подій, що сталися 20 літ тому на Україні, коли до бою за свободу українського народу стали славні нащадки запорожських січовиків та відновили традицію збройної боротьби за українську державність.

Основний реферат про минулі збройні змагання виголосив інж. В. Прохода, всебічне охарактеризувавши чин сірих героїв Армії УНР і Української Галицької Армії, що пробудили націю до прагнення власної державної незалежності.

В. Прохода

В Ш а н х а ю

25-го травня с. р., в день 11 роковин смерті Головного Отамана Симона Петлюри, в помешканні Української Громади м. Шанхаю, влаштовано було управою Громади жалібну академію. Портрет С. Петлюри, оповитий

чорним крпом і уквітчатий живими білими лілеями, поставлено було в почеснім кутку, під образами. Букви «С. П.», художнє зроблені із живих квіток; і ціла саля Громади удекоровна тако-ж квітами.

О 9 годині вечера громадяни заповнили мешкання Громади, щоб одати пошану Тому, Хто боровся і віддав життя своє за Україну.

Жалібну академію відкрив голова Громади п. Квашенко і запропонував вшанувати св. пам'ять С. Петлюри вставанням. Всі присутні встали й віддали пошану покійному Головному Отаманові. У вступному слові п. Квашенко змалював героїчну постать Симона Петлюри, що в неймовірно тяжких обставинах визвольної боротьби стояв на чолі українського народу.

З великим докладом, присвяченим С. Петлюрі, виступив секретарь Громади п. Сніжний, після якого з докладом виступив п. Уніченко — про значіння С. Петлюри, як Головного Отамана і Вождя Українського Народу.

По закінченні докладів присутнім було запропоновано шклянку чаю, яку влаштував Жіночий Гурток при Українській Громаді. Під час чаю провадилась збірка грошей на Українську Бібліотеку імені С. Петлюри в Парижі. Збірка дала 21 шанхайський дол. та почесний член Громади п. Омелько Мельник прислав з Пакгою 10 дол. Разом таким чином зібрано було 31.00 шанх. доларів.

Про 11 роковини трагічної смерті С. Петлюри та про те, що 25 травня відбудеться в мешканні Громади жалібна академія, давалось 5 день оголошення по радіо. 25 травня по радіо було зачитано п. Сніжним доклад про Симона Петлюру.

М. Квашенко

З ЖИТТЯ Й ПОЛІТИКИ

VI пленум ВЦСПС. — Сучасний стан професійного руху. — Запроєктовані реформи і їх перспективи.

З 28 квітня до 15 травня в Москві відбувались засідання VI пленума всесоюзного центрального союзу професійних спілок (ВЦСПС).

Роботи пленума інтересні з двох поглядів. З одного боку, дають вони цікавий і характеристичний матеріал для виявлення того стану, в якому в совітській державі перебуває професійний рух. З другого боку, вияснюють вони до певної міри ті напрямки, в які хоче скерувати дальший розвиток країни совітів совітський уряд. Через те роботи пленума заслуговують того, щоб на них спинитись з більшою докладністю.

* * *

Коли йде мова про той стан, в якому перебувають в совітській державі професійні спілки, то під цим оглядом матеріали пленума нам у суті річей не дають нічого нового і несподіваного. Інтерес їх полягає в тому, що вони дають високо-офіційне ствердження для тих наших позицій, які ми завжди висовували, коли нам в наших оглядах доводилось торкатися професійного руху. Ми не один раз підкресювали, що професійних спілок і професійного робітничого руху, як вияву самоорганізації робітництва, як вияву його змагань до формування своїх потреб і вимог, в совітській державі не існує. Ті установи, які в совітській державі носять назву професійних спілок, це є цілком бюрократизовані урядові організації, одірвані од робітничої маси, які мають своїм завданням не виявляти і формулювати її потреби, а накидати їй ті директиви, що їх визначили найвищі партійні чинники.

Матеріяли VI пленума ВЦСПС стверджують все це з найбільшою виразністю. Подаємо наймаркантніші місця з доповіді Шверника. «В 1934 році в цілях більшого наближення спілок до зад волення потреб працюючих мас, ліпшого обслуговування їхніх культурних і матеріальних вимог спілки були зменшені (разукупнені), замість 47 спілок стало 163. Відомо, що утворення керуючих органів спілок було переведено без скликання з'їздів зменшуваних спілок, шляхом розподілу членів пленума зменшуваних ЦК спілок по наново утворених ЦК спілках... Багато центральних комітетів спілок, треба просто сказати, є «комітетами» лише по назві через те, що склад пленумів цих ЦК спілок має всього двох-трьох, а то й одного члена... Ми маємо 21 ЦК спілок де президіуми ЦК складаються лише з двох членів, і 5 ЦК спілок, де президіуми мають лише одну людину... Президіум ВЦСПС в цьому відношенні не складає винятку; ви самі знаєте, що на протязі більше, ніж двох років президіум ВЦСПС не скликав пленума ВЦСПС, не притягав до праці в апараті ВЦСПС членів і кандидатів пленума ВЦСПС... Організовані вибори фабзавміщкомів не переводились з 1933 року. Це привело до масового порушення профспілкової демократії і до поширення практики призначень і кооптації в фабрично-заводських і місцевих комітетах» («Правда» ч. 133 з 15. V). Наслідком того повного збюрократизування професійних спілок є те, що вони цілком не виконують тих завдань, які на них покладено. Революція пленума констатує: «Великі хиби існують в праці профспілок по соціальному забезпеченню... справа соціального забезпечення провадиться бюрократичними методами, а члени профспілок не притягаються до цієї праці, контролю членів спілок над розподілом і використанням засобів соціального забезпечення нема. Це дало можливість всяким шахраям, пройдисвітам і ворогам народу дістатись до апарату соц. забезпечення, неправильно використати і розтратити мільйони карбованців державних засобів: бюро соціального забезпечення ВЦСПС, Український, Ленінградський, Білоруський совіти профспілок. Профспілки не провадять справжньої боротьби за поліпшення медичної допомоги, за ліпше ведення санаторій, домів відпочинку, лікарень, спеціально для тяжко хворих. Профспілкові організації, одержавши від держави такий великий засіб для поліпшення умов праці робітників, як роботу по охороні праці і техніки безпеки, не потрапили її налагодити і не створили дійсної контролю широких мас над додержанням совітського законодавства про працю» («Правда», ч. 133 з 15. V).

Так характеризують матеріяли пленума сучасний стан професійних спілок у совітській державі. Думаємо, що до цієї характеристики додати що-небудь не доводиться.

Варто лише хіба підкреслити, що ті делегати, які прибули на з'їзд пленума і перед якими секретар ВЦСПС Шверник змалював цей убійчий образ сучасного стану професійних спілок, що з нього ми вище подали лише невеликі витяги, були остільки перелякані, що критики поданого справоздання не було, аж поки делегати не довідалися, що на таку критику є найвищий дозвіл. Про це натяк у статті делегатки пленума Н. Вороніної («Правда» ч. 133 з 15. V). Ця делегатка каже: «На початку пленума, після доповіді тов. Шверника, мало було критики, поки не прийшли на наш пленум тов. Л. М. Каганович і А. А. Андреев. Вони нам допомогли, вони натхнули нас большевицькою силою. От тут-то самокритика розгорнулася».

Само собою, що справа не стояла так просто й наївно, як оповідає про це делегатка.

Після виступів секретарів ЦК ВКП(б) Кагановича й Андреева делегати побачили, що на критику дається найвищий дозвіл. Побачили, що за критику існуючого стану нічим вони не ризкують опинитись у розпорядженні органів ІПУ. Бо саме перед пленумом були переведені арешти видатних діячів совітського професійного руху, які були оголошені троцькістами. В совітській пресі названо з по-між арештованих імена Жарикова (завідував в ВЦСПС бюро чужоземних робітників), Котова (завідував бюро соц. забезпечення ВЦСПС). Антошкіна (заступник директора

науково-дослідного інституту), Милютіна (редактор журналу «Вопросы страхования»). Можна бути певним, що повний список арештованих не вичерпується лише цими іменами. Фактично отже на пленумі «большевицька самокритика» розпочалась після того, коли делегати зорієнтувались, що їм за їхні виступи не загрожує арешт.

* * *

Намічені пленумом «реформи», які мають оживити діяльність професійних спілок, фактично створити неіснуючі досі професійні організації, йдуть у першу чергу по лінії постанов останнього пленума ЦК ВКП(б). Та демократизація, яка запроваджується в партійному житті, так само має бути запроваджена в професійних спілках. Згідно з постановою пленума, має бути ліквідована практика кооптації, мають бути в 1937 році проведені вибори всіх професійних організацій знизу до гори на основі системи таємного голосування. З другого боку, резолюція пленума містить ряд обіцянок, концесій для робітників економічного характеру: за переведенням у життя цих концесій мають дбати професійні спілки. Обіцяються поліпшення в організації соціального забезпечення, охорона праці, робітничого мешканевого будівництва; має бути відновлена практика колективних договорів між професійними й господарськими органами.

Серед намічених «реформ» спеціально належить одмітити одну, яка має завданням, під покровом демократизації, провести ще дальшу централізацію в організаційній структурі професійного руху. В резолюції пленума є точка дев'ята, яка звучить так: «Встановлюючи, що успішному виконанню постанови пленума ВЦСПС про піднесення ролі виробничих спілок і їх центральних комітетів у справі ліпшого обслуговування робітників перешкоджали міжсоюзні організації (совіти профспілок, районні, міські, обласні, краєві й республіканські), а тако-ж беручи до уваги, що при зменшенні (разурупненні) профспілок, міжсоюзні організації, які свого часу відіграли позитивну роль, не зможуть тепер охопити всі боки життя й діяльності профсоюзних організацій збільшеної кількості профспілок і їх членів, скасувати районні, міські, обласні, краєві й республіканські совіти-профспілок» («Пр.» ч. 133 з 15. V). Докладніших матеріалів, які вказували б, через що саме прийнято постанову цю, на жаль, подати не можемо. У витягах з доповіді Шверника, який подає «Правда», той уступ, в якому він мотивував необхідність скасування міжрайонних совітів профспілок, випущено.

Спинимось на оцінці цих запроєктованих реформ. Безумовно найреальнішою з них є те збільшення централізму, яке декларує зацитована вище дев'ята точка резолюції пленума. Що до цієї реформи, то тут не може бути жадних сумнівів, що вона справді буде проведена в життя. Офіційне умотивовання цього централізаційного кроку в світлі тих загальних даних, які подано про стан професійних спілок у доповіді Шверника, само собою, не видержує найменшої критики. Важко говорити, що зменшенням (разурупненням) професійним спілкам і їхнім центральним комітетам міжсоюзні об'єднання «перешкоджали» в їхній діяльності, коли і ці спілки і їхні центральні комітети існували в значній степені лише на папері.

Для нас ця реформа має спеціальний інтерес, бо вона є ще одним дальшим кроком у справі ліквідації всяких автономних установ на території УССР. Як відомо, перед кількома роками був скасований комісаріат праці як в загально-союзному уряді, так і в урядах «союзних республік», функції скасованого комісаріату були приділені відповідно загально-союзному і республіканським совітам професійних спілок. Тепер, з ліквідацією республіканських совітів керування справою охорони праці переходить в повному об'ємі до компетенції установи загально-союзного характеру. Хоч ті права в справі охорони праці, які мали республіканські со-

віти професійних спілок, і носили в значній степені паперовий характер, все таки це нове централізаційне посунення загально-союзних чинників належить одмити.

Переходимо тепер до самих реформ, здійснення яких заповів VI пленум ВЦСПС. Про запроєктовану демократизацію й таємне голосування в світлі тих даних, які дає практика проведення «демократизації» при виборах у партійних організаціях, тепер можна мати докладніше уявлення. Так само дає уявлення про перспективи демократизації та інструкція для проведення виборів, яку склав VI пленум ВЦСПС. Отже вибори мають завданням поставити на чільні місця найвідданіших і послідовних сталінців і винищити останки всяких ухильників. Вибори проводяться таємно, але справа заявлених заперечень проти намічених кандидатів, в тому числі заперечень відносно їхньої політичної непевности, вирішується отже широким. Не диво, що наслідки перевиборів в партійних організаціях дають надзвичайно характеристичний і цікавий образ. Діяльність дотеперішніх партійних функціонерів загальні збори в величезному числі випадків признають незадовольняючою. Разом з тим випадків необрання їх, порівнюючи, зовсім небагато. Очевидно, знайти більшу кількість нових «благонадійних» кандидатів — річ не така проста. Думаємо, що при цих обставинах сподіватись більших змін у професійному русі у зв'язку з проведенням «сталінської демократизації» — не доводиться.

Цікавишим і симптоматичнішим з нашого погляду є обіцянки економічних концесій для професійних спілок і робітництва. Симптоматичними є ці концесії не з того погляду, що ми вважаємо їх можливими до проведення в життя. Думаємо, що при сучасній загальній системі господарської політики совітської влади існують дуже малі можливості поліпшення економічного стану робітництва. Симптоматичність теперішніх обіцянок полягає в тому, що виявляють вони занепокоєння керуючих чинників тими відносинами, і, очевидно, тими настроями, які є серед робітників. Совітські чинники бачать, що ліквідація тих перебоїв і проривів в численних галузях совітської промисловости, якими так багата перша чверть 1937 року, неможлива без поліпшення становища робітників.

В. С.

На пошану Гетьмана Ів. МАЗЕПИ

Цього року минає 250 літ, як Іван Мазепа обняв гетьманську булаву (25 липня ст. ст. 1687 року). З цієї нагоди Українська Бібліотека імени Симона Петлюри в Парижі (41, rue de La Tour d'Auvergne) влаштувала

ВИСТАВУ ПРИСВЯЧЕНУ ПАМ'ЯТІ І. МАЗЕПИ

Значна частина вистави торкається союзу Мазепа з Карлом XII. На виставі зібрано колекцію світлин портретів гетьмана, література про нього українською і чужими мовами, гравюри й картини різних малярів, музичні твори й т. и.

Вистава триватиме до жовтня місяця с. р. Для відвідин вистави Бібліотека відкрита щодня, крім понеділка, від 2-ої до 8 год. веч.

Організації вистави допомогли українські наукові інституції та окремі особи. Підчас вистави буде кілька відчитів.

Упорядчик вистави — артист-маляр Л. Перфецький.

ХРОНІКА

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ

У Франції

З життя Укр. Бібліотеки імені С. Петлюри в Парижі

— Поіменний список ч. 43 осіб, що склали датки на Українську Бібліотеку ім. С. Петлюри в Парижі.

На підписний лист ч. 829, Гренобльської філії Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції датки у франках зложили: Іван Вонарха-Варнак — 10, панночка Гелена Лярозе — 5, Гриць Кудево — 5, Левко Карпій — 10, Апол. Заславський — 5, Денешик Володимир — 2, Сич Йосиф — 5, Грицько Андрущенко — 10, Степаненко — 5, Танчик — 2, Микола Вонарха — 1, Наливайко — 1, Василенко — 5, Мазанів — 2, Ларіончук — 5, Гайченко — 3, Грач — 2, і Шинкарук — 5.

На підписний лист ч. 87, п. Данила Люпи (Корбей, Франція) датки у франках зложили: Іван Крупка — 5, Андрій Крупка — 1, Андрій Крупка — 3, Ольга Крупка — 2, Паська Крупка — 2, Олекса Федішин — 4, Теодор Лема — 2, Марія Лема — 1, Дмитро Буй — 2, Лютий Андрій — 3, Люта Марія — 2, Михайло Федішин — 5, М. Ровенчин — 2, Ева Ровенчин — 2, Петро Ровенчин — 2, Ол. Кульчицький — 1 фр. 50 сант., Мартин — 3, Пікула — 2.

На підписний лист ч. 862, п. сотн. Титаренка, датки у франках зложили: п. п. Титаренко — 10, Чичиренко — 5, Храпа Іван — 5, Храпацова — 2, Шалапута Захар — 5, і Цись Андрій — 5.

На підписний лист ч. 841, Української Громади в Крезе (Франція) датки у франках зложили: Сабардак — 5, прот. І. Бриндзан — 10, Віра Сабардакова — 0.50, Софія Шемет — 0.25, Ілько Батрак — 25, В. Дячук — 25, Потошний — 5, Козловський — 5, Ананченко — 10, Парасків — 10, Ратушняк — 1, І. Троян — 10, Шемет — 5, Михайло Батрак — 1 фр. 50 сант., Наталка Батрак — 1 фр. 50 сант., Фрэня Батрак — 2, і Гуля — 2.

За місяць травень одержано пожертви книгами та іншими речами від: 1) Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції — пам'ятки після покойного сотника Гутовського, 2) П.-отця П. Маєвського з Вінніпегу — Книга проповідей Митрополита Липківського та 9 малих друків, 3) Дм. Геродота — 1 світлина, 4) Пані М. Осецької — велика світлина покойного наказного отамана О. Осецького, 5) В-ва «Громадського Голосу», із Львова — 12 ріжн. брошур, 6) В-ва «Молода Україна» в Парижі — 1 кн., 7) Пані Н. Козицької з Праги — 4 листівки пластунські, 8) Проф. І. Огієнка з Варшави — 1 кн., 9) Ред. «Тризуба» — 4 кн., 10) Є. Онацького з Риму — 2 брошури, 11) Італійського Орієнтального Інституту в Неаполі — 2 кн., 12) Місії УНР у Парижі — 20 чл. журналів та 54 кн., 13) В-ва «Самоосвіта» у Львові — 4 книги, 14) від письменника Уласа Самчука — 1 кн., 15) І. Батрака — 1 світлина, 16) Проф. В. Горбачевського з Мукачева — 1 кн., 17) п. Ол. Чехівського — 11 власних малюнків-кариктур на громадсько-політичні теми, 18) Пані Пердриз (Францужанка) — 1 кн., 19) п. В. Конахевича з Нью-Йорку — Словник укр.-рос., 20) Укр. Наук. Інституту в Варшаві — 4 кн. і два портрети гетьмана Мазепа, 21) Проф. О. Лотоцького — 2 кн., 22) В. Наливайка з Варшави —

світлина плащаниці, подарованої гетьманом Мазепою до Гробу Господнього в Єрусалимі, 23) п. І. Сойка з Варшави — три світлини для вистави Мазеп'яни, 24) Є. Бачинського з Женеві — 1 ч. херсонської газети з р. 1917, 25) І. Хмелюка — 1 мапа та 1 зошит нот, 26) п. Юшака — 4 кн., 27) В-ва «Українська Бібліотека» у Львові — 2 кн.

Всім жертводавцям Рада Бібліотеки складає сердечну подяку.

— З життя Української Громади в Тулузі. На офіційне запрошення, 23 травня с. р. Громада в Тулузі приймала участь в церемоніях французького комбатантського конгресу в Сен-Жорі.

Серед чисельних чужинцевих представників Громаду на конгресі заступали: голова Управи п. Родкевич, секретар п. Собко та члени Громади п. п. Цимбалюк, Кузьмич, Яровий і Кратько.

Під час покладення вінка від конгресу і різних організацій на могилу полеглих, було покладено і вінок із живих квітів, перев'язаний жовто-блакитною стрічкою, — од Громади. Вінок ніс гарно одягнений в українському вбранні п. Степан Яровий. Національне вбрання і гарний вінок приваблювали очі чужинців, якими було зазначено, що найкращий вінок — це від Української Громади.

Після офіційної частини конгресу в мерії було влаштовано банкет, на якому п. Родкевич виголосив промову українського патріотичного змісту, за що був рясно нагороджений оплесками.

Участь українців у конгресі було відмічено в місцевих часописах «L'Express du Midi» та «La Voix du Combattant».

— Пластовий вечір в Шалеті. В суботу, 3 липня с. р., в театральній салі Української Громади в Шалеті, учні місцевої української школи, що всі являються разом з тим українськими пластунами, для вшанування пам'яті Івана Франка з нагоди 21-ої річниці його смерті влаштували пластовий вечір.

Виставлено було пластунами одноквітку С. Черкасенка, муз. Ярославенка, — «Вечірній Гість», а в другій частині йшли декламації, співи, інсценізація до слів Т. Шевченка «У тієї Катерини», та вправи дівчат вільноруч.

В передньому лівому кутку салі на підвищенні було поставлено великий портрет Івана Франка, прикрашений квітами, зеленню та українськими прапорцями. Передні місця на салі відведено було для дітей — це їхнє свято. Далі всі місця були зайняті дорослими членами української колонії в Шалеті. Були тако-ж і не-українці — козаки, французи.

Одкрив цей перший у Франції пластовий вечір п. С. Нечай, як пластовий референт при Генеральній Раді СУЕО, зазначаючи в своєму слові, що перше своє свято пластуни присвятили тому своєму постові, що сам любив українських дітей і написав для них пластовий марш «Сонце по небі колує», та підкреслюючи завдання й цілі пласту, в якому мають виховатися майбутні борці і віддати своїй батьківщині і своєму народові воляки майбутньої в Української Армії, що своїм мечем буде креслити волю Української Нації. Разом з тим промовець кинув заклик всемірно підтримувати український пласт, пригадуючи про необхідність закладення крім «Пласту» ще й «Пластприяту» — організації дорослих, яка б мала допомогти дітям у їхній пластовій праці.

Вистава «Вечірній Гість» добре пройшла під режисурою п. Г. Маслюка. Коло ватри в лісі зібрані були на сцені всі пластуни й пластунки. Дуже миле вражіння робила ця сцена, яку представляли собою діти, всі однаково одягнені, в українських пластових одностроях. Діти гарно співали пластових пісень, наприкінці п'єски танцювали українські танці. П. Колодій, що підготовляв з дітьми співи, та п. Охмак, що вчив дітей танців, мали, видно, досить роботи, щоб діти могли на вечер, так добре пописатися. Як співали так і танці, до яких на піано при-

гравала п. Охмакова, викликали гучні оплески публіки.

Із малих артистів особливо відзначався маленький пластуник Безносок, що мав ролю Горішка. Йому дуже часто посилали аплодіменти. Взагалі-ж всі пластуники і пластуни добре провели свої ролі. Учась у п'єсі брали й дорослі: учитель п. Зубенко мав ролю пастуха, а учитель п. Семмо — ролю коменданта.

У другому відділі, після перерви, діти декламували вірші І. Франка — «Дві дороги», «До Котляревського», «Орел» та проло до «Мойсея». Співали: «Чом, чом, земле моя», «Сонце по небі колує» та «Не пора». Перша пісня, яку виконали четверо малих пластунів, викликала на салі голосні прояви симпатії до її дрібних виконавців.

Прекрасно пройшла інсценізація «У тієї Катерини». Старші пластуники дуже добре виконали свої ролі запорозьких козаків, а пластуни — ролі Катерини та рецитатора. Козачі костюми у хлопців були дуже добрі, а у дівчат українські убрання — розкішні, і ціла інсценізація мала великий успіх.

Закінчився вечір гарною картиною ритмічних вправ старших пластунок вільноруч під музику. Для дорослих потім відбувся баль, що затягнувся до пізнього часу.

Звертали на себе увагу також художнє виконани афіші, що доводили до відома про пластовий вечір української школи в Шалеті. На цих афішах артистично зроблено було копію однієї із серії чотирьох пластових листівок, видани Товариством «Український Пласт» у Празі, а саме тієї, що представляє собою пластунів коло ватри в лісі, біля яких зарисовується тінь українського козака.

Назагал вечір мав великий успіх і учителями школи, що його організували, та всім, що допомогли його влаштувати, належитьсья сердечне признання.

Такі вечера залишають у дітей незабутні вражіння на все життя,

і тому, в турботі про національне виховання дітей, ініціатива влаштування пластових вечерів мусить знайти як найширше наслідування, тако-ж як і ініціатива закладення для українських дітей гуртків українського пласту, ст. р. із на еміграції.

Н.

У Польщі

— Доклад п. Гл. Лазаревського. 15 червня с. р. відбулося засідання Економічного Семинару Українського Наукового Інституту в Варшаві. На засіданні п. Гл. Лазаревський прочитав доклад на тему «Аграрний устрій УССР» як другу частину свого попереднього реферату під цим самим заголовком.

Прелегент аналізував становище т. зв. «одно-осібників» (не сколективізованих господарів), цієї найбільше пригнобленої економічно групи хліборобського населення в совітах, що внаслідок політики совітського уряду вже майже цілковито зникає.

Далі подав прелегент докладні правничі й статистичні відомості про «радгоспи» (державні мастки), вказавши на політику зменшення радгоспного сектору з огляду на його дефіцитність, та закінчив реферат оглядом інших, меншої ваги, форм землекористування. Дискусію над рефератом перенесено було на наступне засідання Семинару.

Д.

— Реферат м. г. р. С. Білецького. 12 червня с. р. відбулося засідання Історичної Секції Комісії для дослідів польсько-українських взаємин при Українському Науковому Інституті в Варшаві, на якому м. г. р. С. Білецький зreferував свою працю п. з. «Взаємини між Україною, Польщею та Литвою в 60 р. р. XIII ст.»

Головував на засіданні проф. М. Кордуба.

«Луги»

Статутова книга Товариства визначує 809 Лугів: але де-які Луги або нечинні або розв'язані, так що дійсне число Лугів є 731.

Нині має Лугова Організація 18 повітових Лугів у цілому краю. В тернопільському воєвідстві має 10 повітових і 349 місцевих Лугів, у львівському 4 повітові і 211 місцевих Лугів, у станиславівському 4 повітових і 152 місцевих Лугів. Отже під оглядом Лугової Організації тернопільське воєвідство займає перше місце в краю.

Крім руханки і спорту веде Луг серед своїх молодих членів тако-ж культурно-освітню працю. Про-відників видколює Товариство на інструкторських курсах в окремих повітах. Курси відбуваються зправила під доглядом і кермою представника Головної Старшини. За три роки зорганізувало Товариство 17 повітових інструкторських курсів. Курсанти здають кінцеві іспити та отримують відповідні підстаршинські й інструкторські призначення.

Докази своєї організаційної праці складають Луги на прилюдних святах-пописах. В році 1935 відбулося в краю 12 ювілейних лугових свят.

Має тако-ж Лугова Організація свою площу у Львові, Лугової Город, власність монастиря оо. Василіян у Львові. («Діло»)

Бунти в совітських полках на Україні

До Лондону наспіли дальші вістки про криваві події в совітах. Між ними тако-ж про те, що на Україні три полки відмовили послуху і треба було їх силою розброїти. Про те пише докладніше «Сандей Експрес» 12 червня:

«Марево страху налягло на весь совітський союз... Мільйони совітських горожан шепочуть про дальші жорстокі чистки та про наглі суди. Сьогодні (11 червня) весь совітський союз облетіла вістка про розброєння й арештовання 900 жовнірів з київського та 300 з харківського гарнізону, на Україні. Жовніри двох київських полків піхоти й одного полку кіноти розпочали голосний протест проти арештовання їхнього улюбленого (!) командира генерала Якіра, і засудження його на смерть.

«Зібравшись у своїх бараках, жадали його випущення на волю. Командири потратили голови не знаючи що робити, і врешті те-лефоном вдалися до Москви по інструкції. Врешті, закликавши жовнірів з других полків, вдалося демонстрантів арештувати і під багнетами доставити до тюрми. Перевівши арешти демонстрантів, полки розброєно і жовнірів розкинено між полки, стаціоновані на Сибірі.»

«Сандей Експрес» подає далі, що з причини подій, які трапилися в Києві та Харкові, п'ятьнадцять старшин відібрало собі життя із страху перед наслідками. «На Україні — каже кореспондент «Сандей Експресу», — приготовлювано повстання проти влади в Москві».

(У к б ю р о, Лондон).

Збірка на пам'ятник Борисові Лазаревському

Всіх осіб, що хотіли б приєднати ще свої пожертви на впорядкування могили Бориса Лазаревського, просяться надіслати їх до Редакції «Тризуба».

Шалетська філія Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції

з нагоди 20-ої річниці відродження Української Збройної Сили, в суботу, 24 липня с. р., в саї Української Громади, влаштує виставу

О Т А М А Н П І С Н Я

п'єса на 3 дії і в 5-ти відслонах М. Чирського.

Режисер — В. Ковтунів

Хор від орудою В. Ковгана

У пра ва Ф і л і і.

